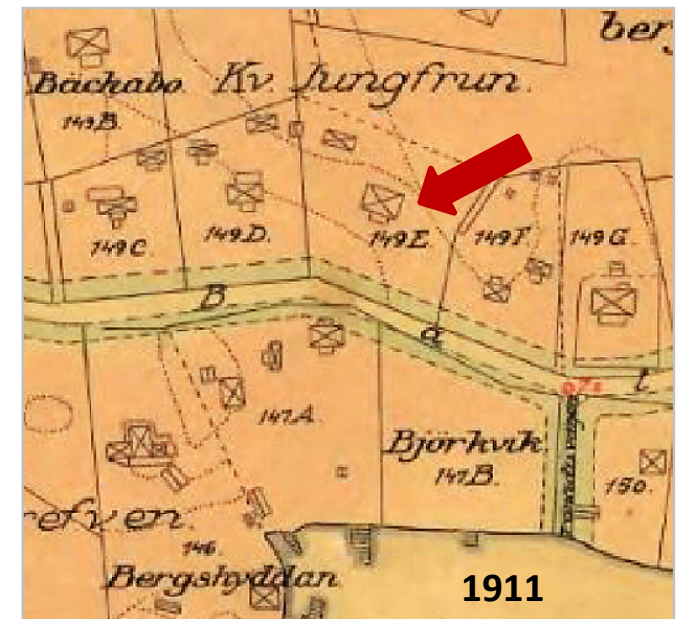

Baldersvägen 47

Axelsberg / Mors Minne

Dalarö 7:9 / Tomtarea 2 797 m² /

Stora Dalarö nr 70 / Stadsäga 199 / Krokroten 149E / Eva Rosander sid 272.

Baldersvägen 47 Dalarö 7:9

- 1884** Huset uppförs av snickare Carl Alfred Åkerman.
- 1898** Apotekaren Axel Murrey, Stockholm köper och döper fastigheten till "*Axelsberg*".
- 1915** Erik. Åkerlund köper "*Axelsberg*" för 40.000 kr av fru Hilda Murrey och hennes dotter Gerd.
- 1922** Köper Erik Åkerlund "*Bergshyddan/Lyngsåsa*" på andra sidan vägen
Några år senare möjliggjorde han att villan på Baldersvägen 47 genom tidningen "*Husmodern*" kunde användas som vilohem för husmödrar. Villan gavs då namnet "*Mors Minne*".
- 1924** Inviger Erik Å. vilohemmet för husmödrar. Fastigheten har han tidigare döpt till "*Mors Minne*" som ett tack från sonen till modern.
- Genom tidningen Husmodern blir det nu möjligt att ansöka om att tillbringa husmorssemester på Dalarö.
- Första gruppen rekreationsbehövande husmödrar kommer till Dalarö efter ansökan genom tidningen Husmodern.
- Erik och Anna Ehlin f. Åkerlund hamnar i bråk om ägarskapet, se separat redogörelse från Kjell Åkerlund.
- 1940** Samma år som Erik Åkerlund gick bort säljer Anna Ehlin till Tor Bonnier.
- 1987** Köper Johan Gunnar Roland Holmgren av fam. Bonnier.
- 1996** Jan och Jenny Holmgren äger nu fastigheten.

Anm. Noterad uppgift från sommaren 1986.

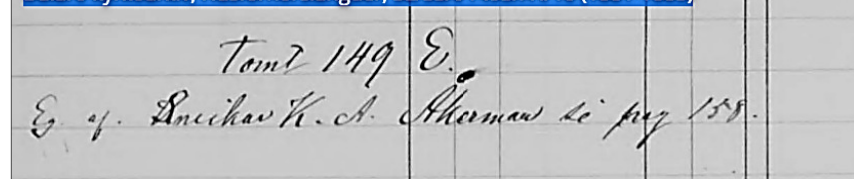
Familjen Bonnier har under många år ägt fastigheten, men haft den uthyrd. Fastigheten är 1986 till salu för 1.500.000 kr.

Snickare Carl Alfred Åkerman - som byggde huset 1884.

Folkräkning 1910.						
	Namn	Yrke	Född år	Födelseort	Ogift	Gift
JUNGFRUBERGET 3						
	Carl Alfred Åkerman	Snickare	1850	Långared, Elfsborg		x
h	Emma Kristina Jansson		1849	Karlslunda, Kalmar		x
s	Carl Arthur	Snickeriarbetare	1884	Dalarö	x	
s	Oscar Rudolf	Stenarbetare	1889	Dalarö	x	

1850-1923

Dalarö kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/SSA/1493/A I/16 (1881-1885)

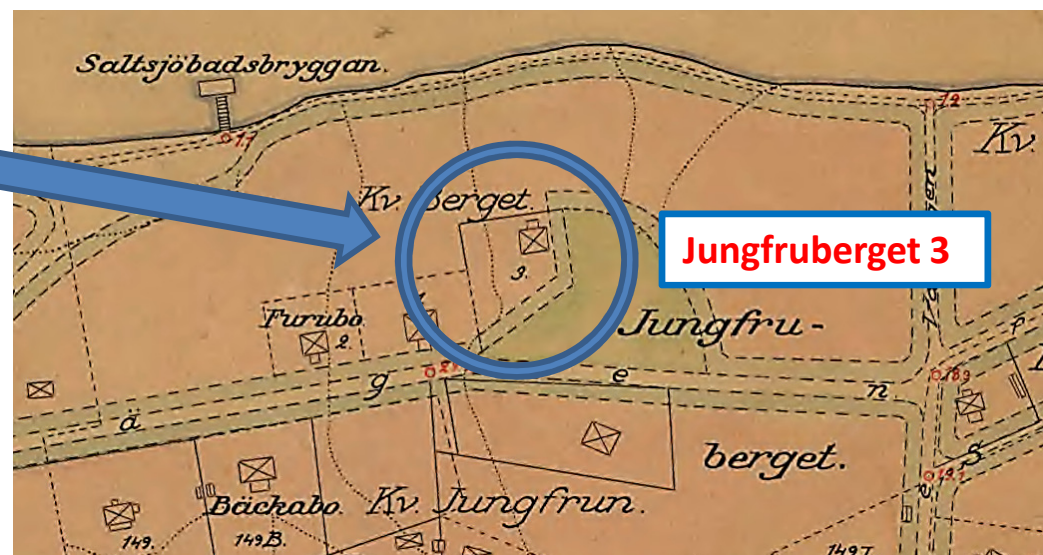
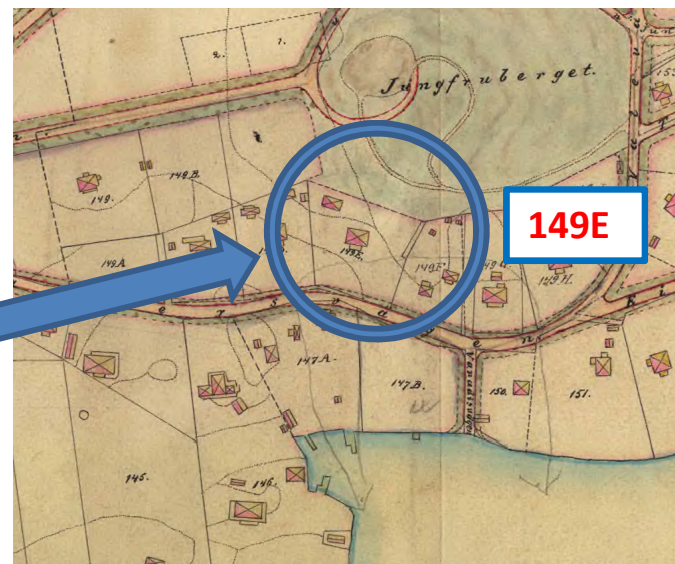

**1881-1885 Enligt husförhörlängden
bor han först huset på tomt 149E.
(Nu Baldersvägen 47, Dalarö 7:9)**

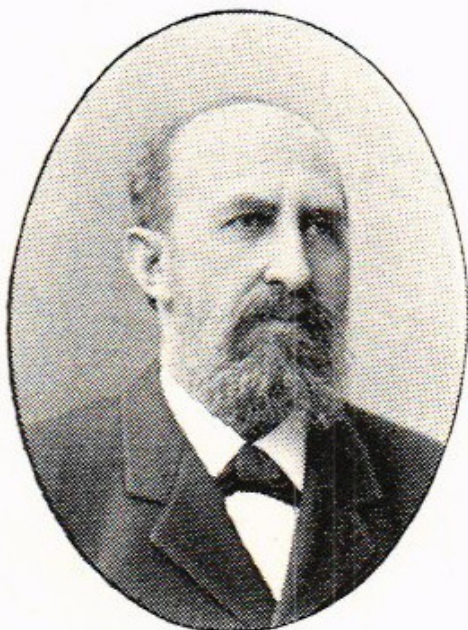
Troligtvis bor han i det lilla, nu ombyggda,
huset några år innan han bygger det stora
huset.

**1910 bor han på Jungfruberget 3.
(Nu Torsvägen 41, Dalarö 7:25)**

C. A. Åkerman har även byggt detta hus i slutet
av 1890-talet.

**Fam. Murray
äger
fastigheten
1898-1921**

**John Axel Murray var ägare till apoteket *Svanen* i Stockholm.
från 1878 till 1914.**

Elev på apoteket i Hedemora 1855, farm, kand.-ex. 1860; apotekareexamen 1867. Anställd på apoteket Enhörningen i Göteborg 1867—1870, på apoteket Kronan i Uppsala 1870—1873 och åter på apoteket Enhörningen i Göteborg 1873—1878. Innehavare av apoteket Svanen i Stockholm från 1878 och av medikamentsförrådet på Gustafsberg, Stockholms län, från 1879.

Han hade även många andra förtroendefulla uppdrag i samhället.

Ledamot i Direktionen för Apotekaresocietetens från 1883; Apotekaresocietetens medicinaltaxerevisor 1884—1905 och kassaförestånd. från 1896, ledamot i Styrelsen för Farmaceutiska institutet 1892—1900 och i Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor 1896—1905. Hedersled, af Farmaceutiska föreningen från 1894.

18410805
Murray, John Axel Georg
Borger Jarlgatan 19, Kungsgatan 1, Stureplan 19
Död 24/4 1914.
Kyrkobokförd i Jakob (Stockholms stad, Uppland).
Född 5/8 1841 i Sätters stadsförs (Kopparbergs län, Dalarna).
Gift man.

Birthdate: 5 augusti 1841
Birthplace: Säter (W), Dalarna, Sweden
Death: Died 24 april 1914 in Stockholm, Sweden
Begravningsort: Stockholm, Stockholms län, Sweden
Närstående: Son till [Johan Jakob Murray](#) och [Anna Mariana Juliana Kramer](#)
Make till [Hilda Christina Murray](#)
Fader till [Gerda Anna Kristina von Heijne](#)
Occupation: Apotekare

Apoteket "Svanen" och Axel Murrey

Apoteket Svanen inrättades 1650 av den tyske apotekaren Caspar Scheps (eller Schöps) sedan han av drottning Kristina erhållit privilegiet att "anlägga ett apotek i staden inom broarne" (Gamla Stan). Scheps hade tidigare varit ägaren till ett apotek i Glückstadt. 1650 ansökte han hos drottningen att, tillsammans med svärmor och svägerskor, få flytta till Sverige och Stockholm och där öppna ett apotek. Det fick han och i kvarteret Cygnus vid Tyska brunnplan etablerade han den 30 april 1650 sitt apotek som han kallade *Svanen*. Caspar Scheps utnämndes 1654 till hovapotekare hos kung Karl X Gustav, samma år dog han i en olyckshändelse.

Rörelsen övertogs 1656 av hovapotekaren Samuel Ziervogel d.ä., som gifte sig med Scheps änka, Brigitta Rothlöben, och blev därigenom ägare till Svanen. Apoteket stannade sedan under flera generationer inom familjen Ziervogel. När huset i kvarteret Cygnus revs flyttade apoteket till närbelägna kvarteret Juno, Svartmangatan 18. På huset finns fortfarande en svart stentavla med texten "Apoteket Svan". Bland ägarna efter släkten Ziervogel märks Carl Göransson som innehade apoteket mellan 1805 och 1831 och var Apotekarsocietetens ordförande 1821–1828.

I april 1878 blev apotekare Johan Axel Georg Murray (1841–1914) ny ägare under förutsättning att han inom tre år flyttade verksamheten till Jakobs församling, vilket skedde den 24 december samma år då "*Nya Svanen*" öppnade vid Regeringsgatan 63. Här låg det kvar i trettio år. 1907/08 flyttade Murray sitt apotek till Stureplan 19 och drev där verksamheten fram till sin död 1914.

I samband med flytten till Stureplan förnyades apoteks officin efter ritningar av arkitekt Hugo Rahm, som hade specialiserat sig på att gestalta apoteksinredningar. Officinen var utförd i jugendstil av mörkröd mahogny och bestod upptill av hyllfack med sniderier och nedtill av lådfack och skåp på sockel av marmor. Ovanför hyllinredningen löpte en bred stucklist föreställande landskap med träd, vatten och svanar. Mellan 1915 och 1930 drevs Svanen av apotekaren Knut Sjöberg, som innan dess innehade Apoteket Leoparden. Under mitten av 1900-talet var Svanen ett av de största apoteken för allmänheten i Stockholm. 1989 slogs Apoteket Svanen samman med Vita Björnen och flyttade (med namnet *Vita Björn*) till Sturegallerian. Först 2006 återuppstod apoteksnamnet "Svanen" igen i Stockholm. Dagens Svanen ligger vid Kungsgatan 15.

Regeringsgatan 63.

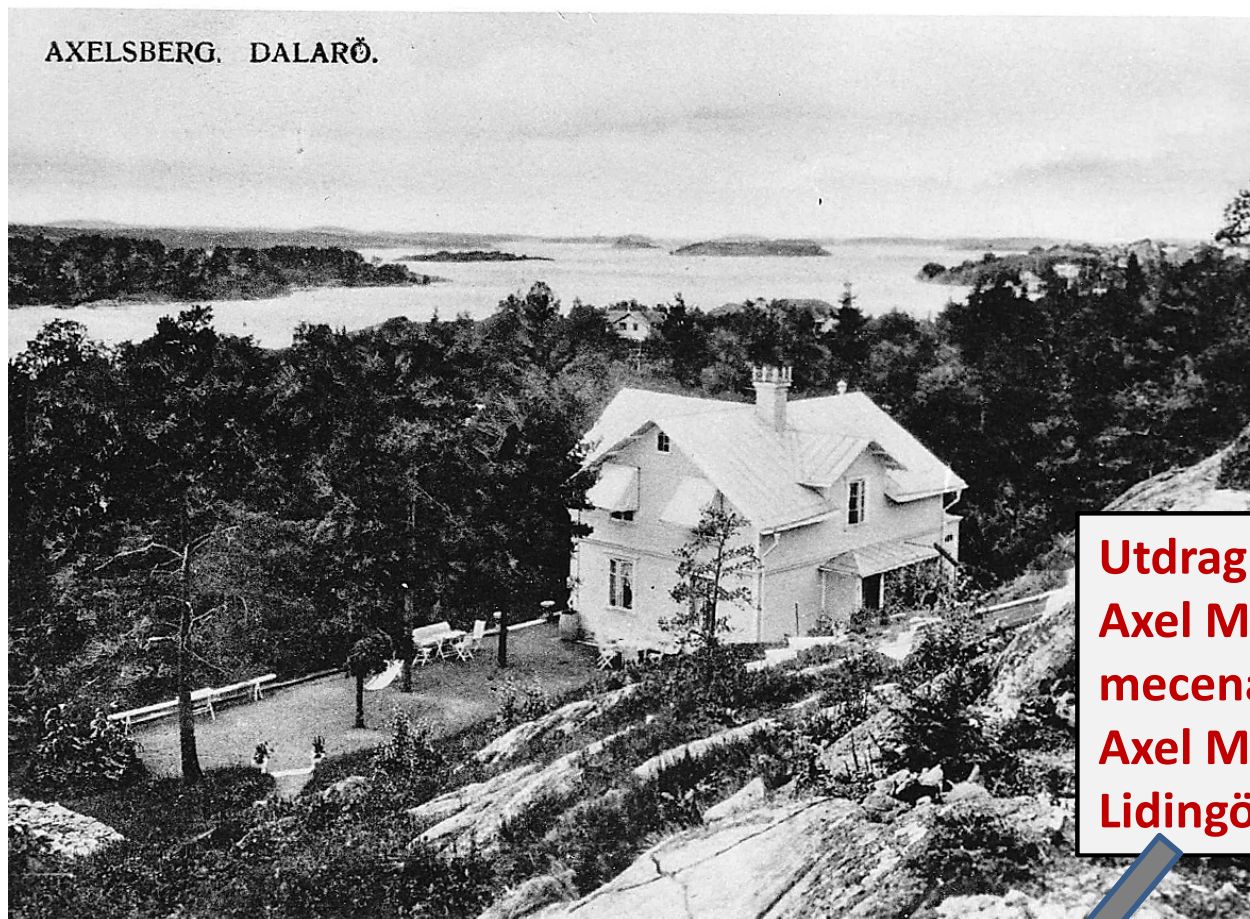

Hörnet Stureplan – Kungsgatan.

Stureplan 19.

Foto troligtvis från sekelskiftet 1900 "*Den vita villan*" / "*Axelsberg*"

**Utdrag ur:
Axel Murray apotekare och
mecenat 1841-1914 av
Axel Murray von Heine
Lidingö 1987 kapitel 15.**

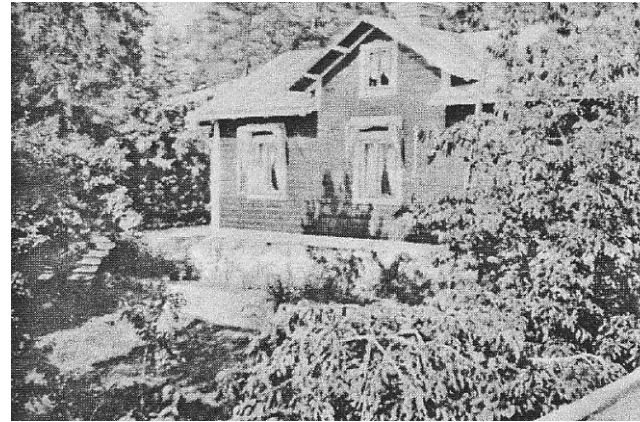
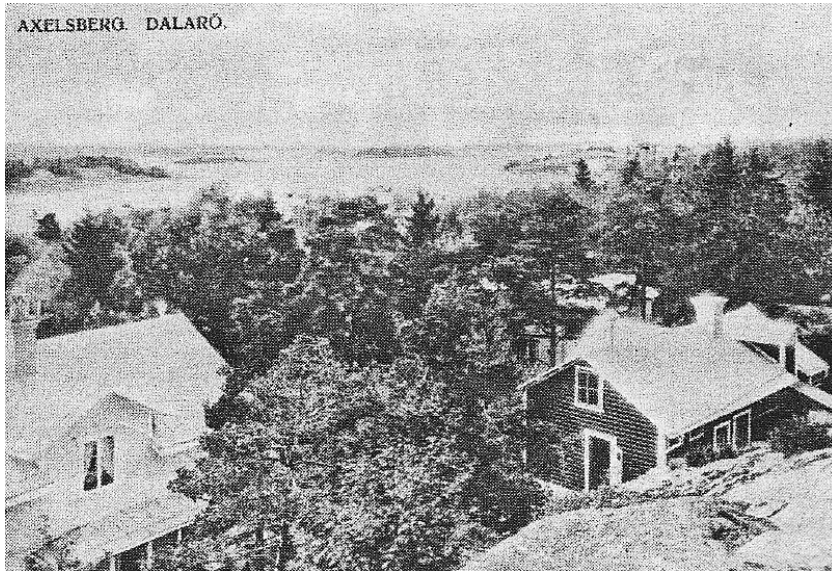
Sommarbostaden Axelsberg

Den 12 oktober 1898 köpte Axel Murray av C. G. Berg en "lägenhet" om 4.145 m², benämnt "*Axelsberg*" eller St. Dalarö n:r 70, för 4.800 kr.

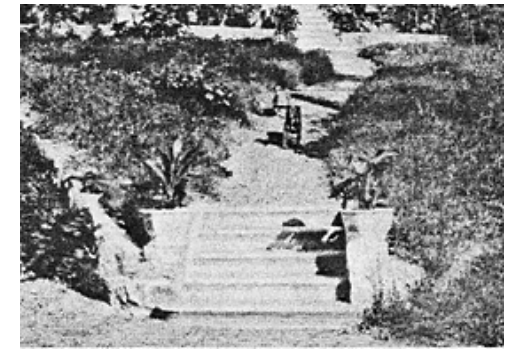
Den 29 juni 1901 köpte Murray av C. G. Bergs sterbhusägare ett norr och söder Axelsberg beläget område om 975m², benämnt "*Axelbergs Fagerblick*" eller S:t Dalarö n:r 72 – nu stadsäga 198 för 1.150 kr.

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 15.

Den röda stugan.

**Trapporna upp
till Fagerblick.**

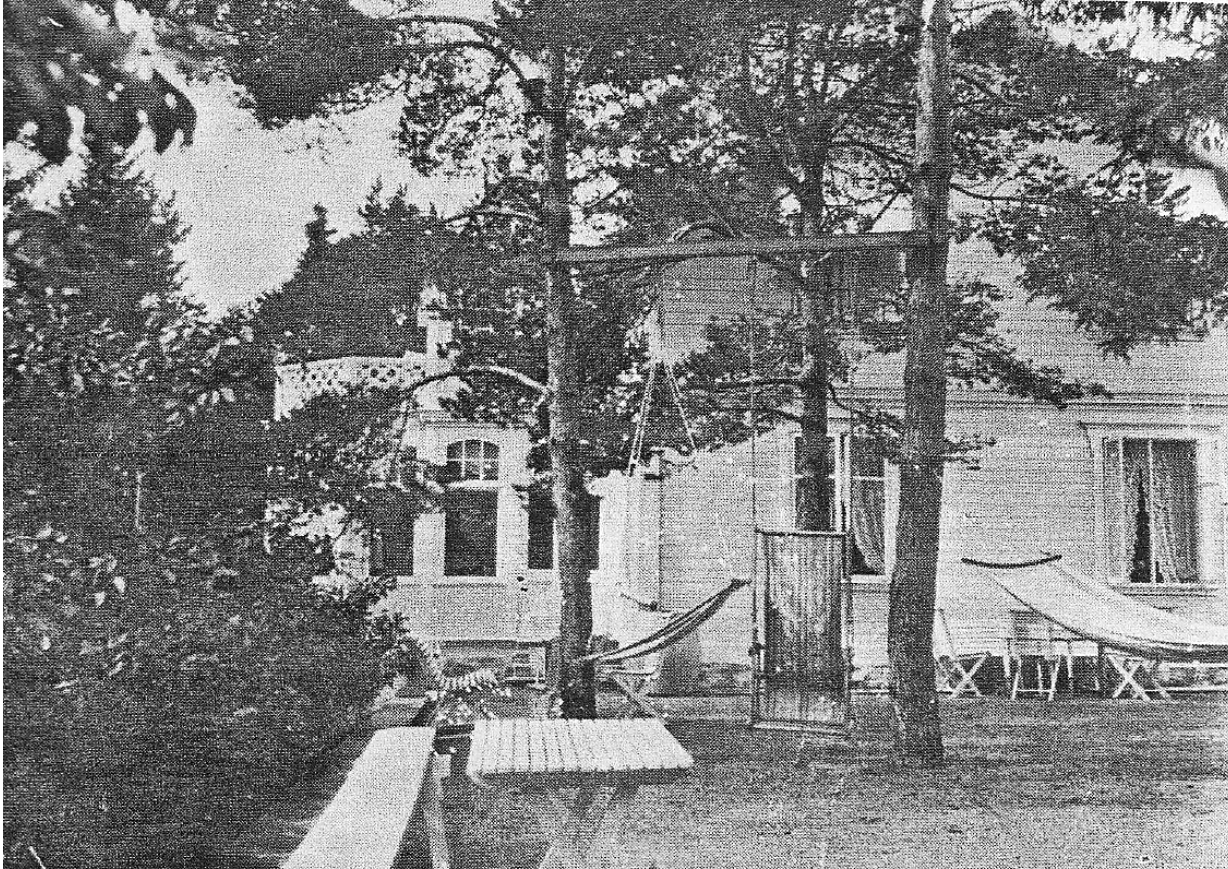
Fastigheterna sedda från utsiktsberget.

På den förstnämnda tomten låg två villor.

- en vit rymlig, större villa i två plan om nio rum, två möblerbara glasverandor, möblerbar tambur, kök, handkammare och köksveranda dessutom källare och vid med ett tornrum.**
- En röd stuga om två rum, möblerbar tambur och kök.**

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 15.

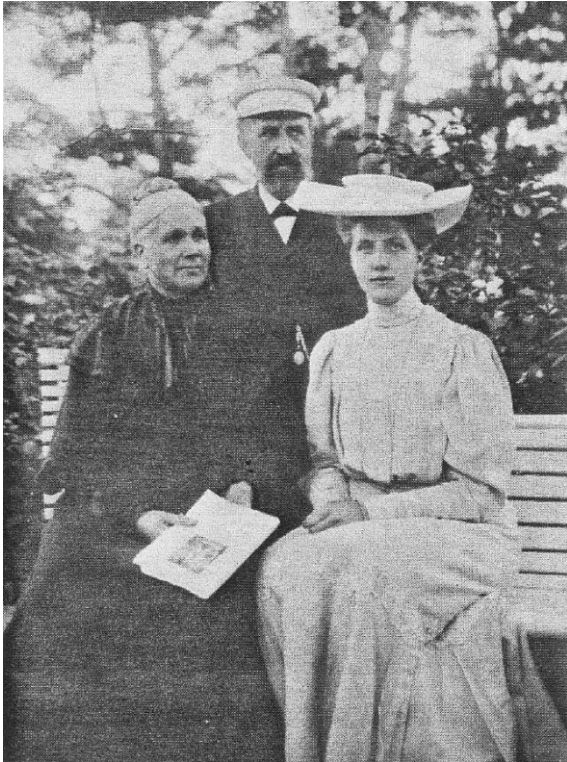
I höjd med villan låg en terrass, med utemöbler, kägelbana, krocketspel, hängmattor och gungor.

Mellan trädgården och vattnet gick en allmän väg. Badhus och bassäng och brygga disponerades (servitut?). För att nå strandbad fick man gå några kilometer till en havsvik, s.k. "*Askfatet*".

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 16.

Familjen Murray bodde regelbundet på Axelsberg om somrarna – med undantag för vissa utlandsresor.

**Familjen på Dalarö,
foto ca. 1905.**

Apotekaren for som regel in varje dag till apoteket Svanen med båt till Saltsjöbaden och sedan tåg till Slussen. Han var styrelseledamot i Ångbåtsbåts AB, Dalarö-Saltsjöbaden och resor utan kostnad ingick förmodligen i förmåner.

De anhöriga brukade möta vid ångbåtsbryggan vid Vadviken.

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 16.

**Ofta bodde gäster hos dem –
som regel släktingar både från
Murray- och Collinjsidorna – för
att hålla fru Murray sällskap då
apotekaren var i tjänst.**

**Eftermiddagskaffe på berget:
Hilda Murray – Lina Collinjn – Alma
Murray.**

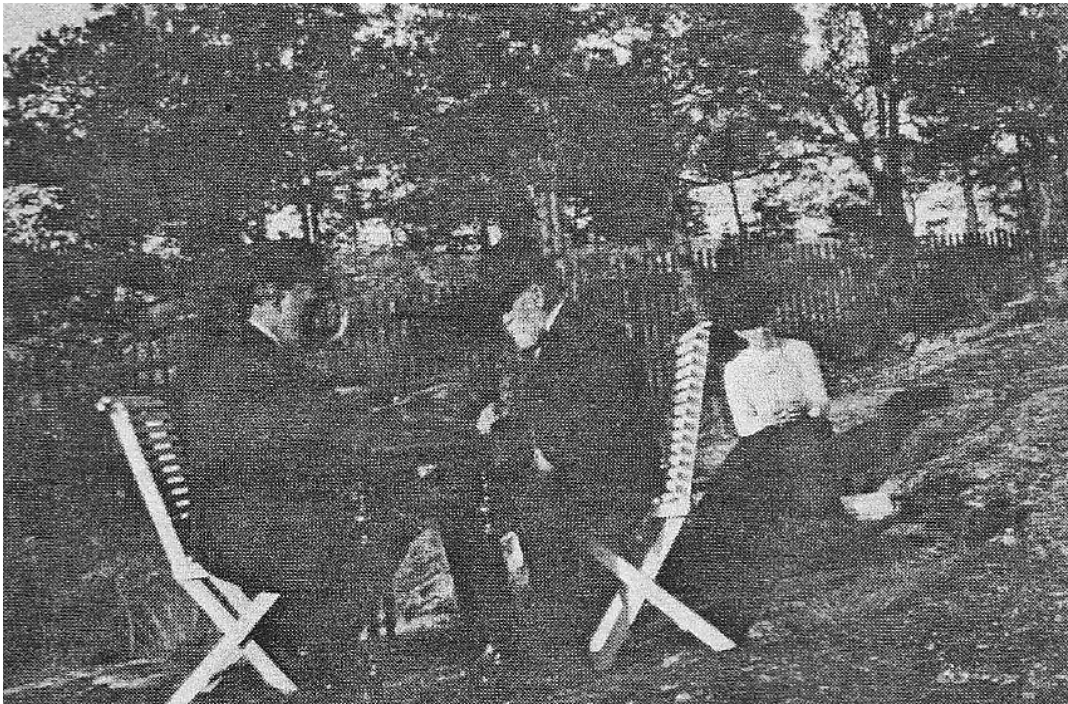

**En gång varje säsong bjöds apotekspersonalen ut.
Visst umgänge uppehölls också med andra sommargäster som t.ex.
familjerna Lindberg – Loisin – den senare släkt med Sven von Heijne.**

**Båtsport och fiske fanns inget intresse för utan mest
var det sällskapsliv stundom med olika spel på
terrassen. Ja. Även brädspel på berget med herrarna i
mörk kostym och kubb.**

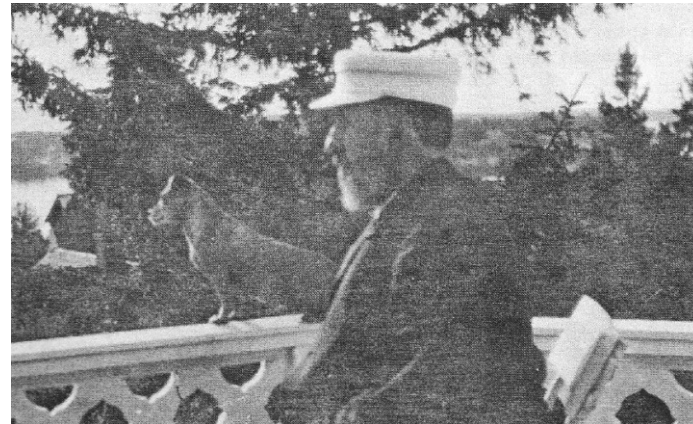
Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 16.

Bröderna Otto och Axel Murray spelande bräde.

Promenader med svampplockning ägde även rum, bl.a. kantareller och "peid de boeuf", som Karl Johansvampen efter vår franskfödde kung Karl XIV Johan, som lärt svenskarna att uppskatta den.

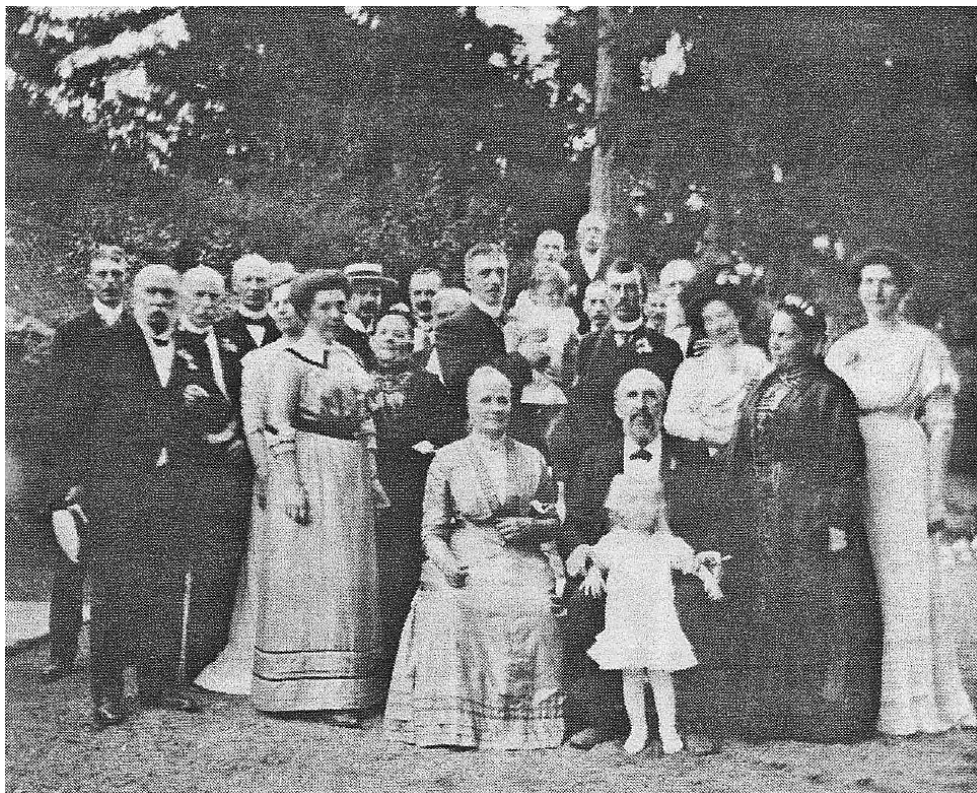
Sedan dottern Gerda gift sig, växte hennes och makens familj, med nästan ett barn varje år. De bodde regelbundet på Dalarö – omväxlande med vistelse på Bjelkesta – mågen Sven von Heijnes föräldrahem, en stor herrgård mellan Uppsala och Enköping.

Huvudbyggnaden på Bjelkesta säteri i Giresta socken, Uppland.

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 16.

- Axel Murray med äldsta barnbarnet Astrid framför sig och hustrun Hilda sittande
- Mågen Sven von Heijne med barnbarnet Gerda bakom Hilda Murray
- Längst till höger dottern Gerda väntande i 3.mån tredje barnbarnet - författaren till denna biografi
- Adolf Murray bakom Axel och snett bakåt höger Robert Murray
- System Augusta Wallerstedt, snett framför Gerda
- Från vänster Sven von Heijnes bror Lennart, svågern Malcolm Wallerstedt, brodern Otto Murray, systersonen Otto Norberg, brorsdottern Alma Murray, sedermera gift Mörner, systerdottern Olga Wallerstedt, svägerskan Gustafva Murray. Övriga är för författaren obekanta

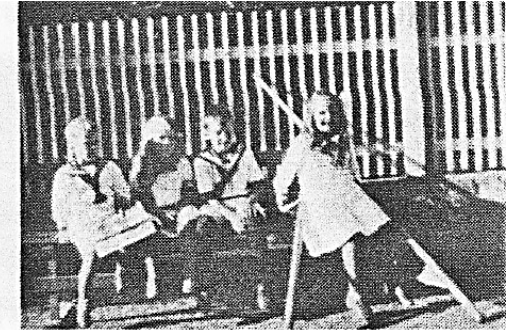
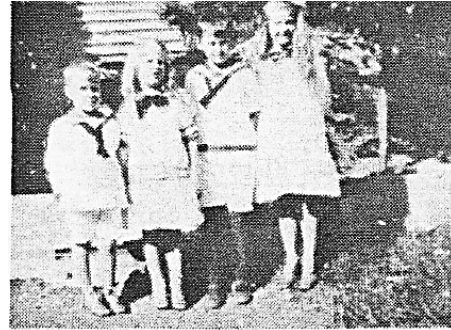
5 aug. 1911 Axel Murray 70 år, med 24 middagsgäster.

Utdrag ur:

Axel Murray apotekare och mecenat 1841-1914 av Axel Murray von Heine Lidingö 1987 kapitel 16.

Självfallet fanns en tjänstestab men även fanns det kokkerska, husa och barnsköterska.

Barnbarnen, från vänster Axel, Gerda, sysslingarna Erik Djurberg och Astrid.

Barnbarnen Astrid Liljeblad och Hild Fredholm på besök 1995.

Sedan Axel Murray avlidit 24 april 1914 fortsatte hustrun Hilda och dottern Gerda med familj att sommartid bo på Axelsberg – alternativt för den senare på Bjelkesta.

1915 såldes Axelsberg med inventarier– då ägt av mor och dotter – till generalkonsul* Erik Åkerlund för 40.000 kr. Erhållna medel insattes generöst för envar av de åtta barnbarnen.

*** En titel fick han i början av 1930-talet.**

Elektriciteten kom till Dalarö 1922.

Under 38 år fanns i huset bara:
Stearinljus och fotogenlampor.
Vedspis, kakelugnar, ved- och fotogenkaminer.

Elektrifisering av Dalarö samhällsplanerna.

1922 kom elektriciteten till Dalarö. Först 1942 nådde elledningslinjen fram till Luftöarna.

På denna bild från 1924 syns de sedan två år tillåtna uppstapade elstolparna vid Ödnövägen.

Under början av 1900-talet gick Sverige in i en ekonomisk kris och elektrifieringen gick ganska långt fram till 20-talet då elvedningen så snart togs bort. Nu började flera elektriska kraftföretag bygga runt om i landet. Kraftstationerna blev nu allt större och ledningsnätet började byggas ut så långt. 1911 fanns det flera utgräpade ledningsnät runt om i landet som snabbt byggdes ut för att på 20-talet sätta en stor del av landet.

Bild nr	Tid	Kategori / Plats	Motiv
789	1921	Tidningsartikel	Elektrifiering av Dalarö.

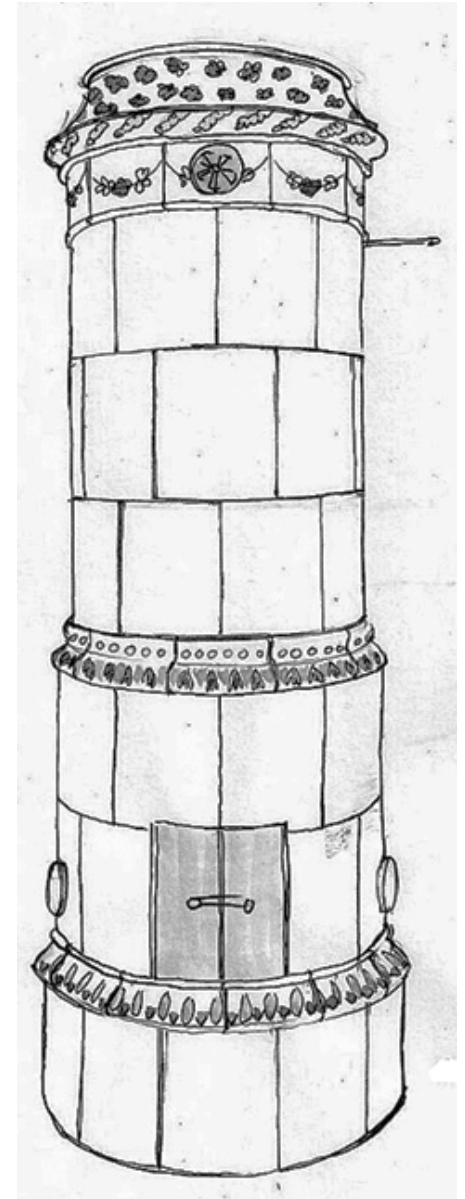
Elektrifiering av Dalarö samhällsplanerna.
Initiativ taget av direktör Emric Thunberg.

Nöte för frågans diskuterande hålles nästa måndag.

Medan så gott som hela Södertörn i närvarande stund har elektrifierats eller är på väg att bli det, har denna länsländas mest bebyggda delar, Dalarö, hithittills undgått de stora fördelar, som den elektriska strömmen erbjuder. Och det är så mycket mer förvånande att inte denna plats skaffat sig elektriskt ljus, som har sommantal på ett par tusen hushållsbruk, vilka såvitt som möjligt skulle kunna utnyttjas för elektriskt ljus, utan även möjligheten att koka med elektrisk ström och andra bekvämligheter, som elektriciteten erbjuder. Det bör inte minnas några större svårigheter för det lilla skiviska samhället i det yttersta hälslandet att i detta fall komma i jämförande av kulturens välgärder. Vårstämningens socken, som ligger bara två mil från Dalarö, har redan elektrisk ström, och den socken, som skärjer dessa båda orter, nämligen Österhaninge, måste väl för övrigt följa med sin tid och nu passa på tillfället.

En av de mest bekanta stockholmarna i Dalarö, direktör Emric Thunberg, har emellertid nu tagit initiativet till att skaffa platsen elektrisk ström. Som en av de största jord- och villagarna därute och alltid mycket intresserad av det vackra samhällets utveckling har direktör Thunberg sålt att även lyckats väcka intresse för planerna såväl bland befolkningen i Dalarö som bland de villagande sommarvärderna. Han har redan trätt i förbindelse med vederbörande myndigheter, och domstörsgården Stårf i Södertälje är för närvarande sysselsatt med en utredning och undersökning för en blivande elektrifiering av platsen. Till näst måndag kommer ett möte att utlysa på Dalarö gläde, vid vilken en redogörelse kommer att lämnas av ingenjör Stårf om möjligheterna för platsen.

1

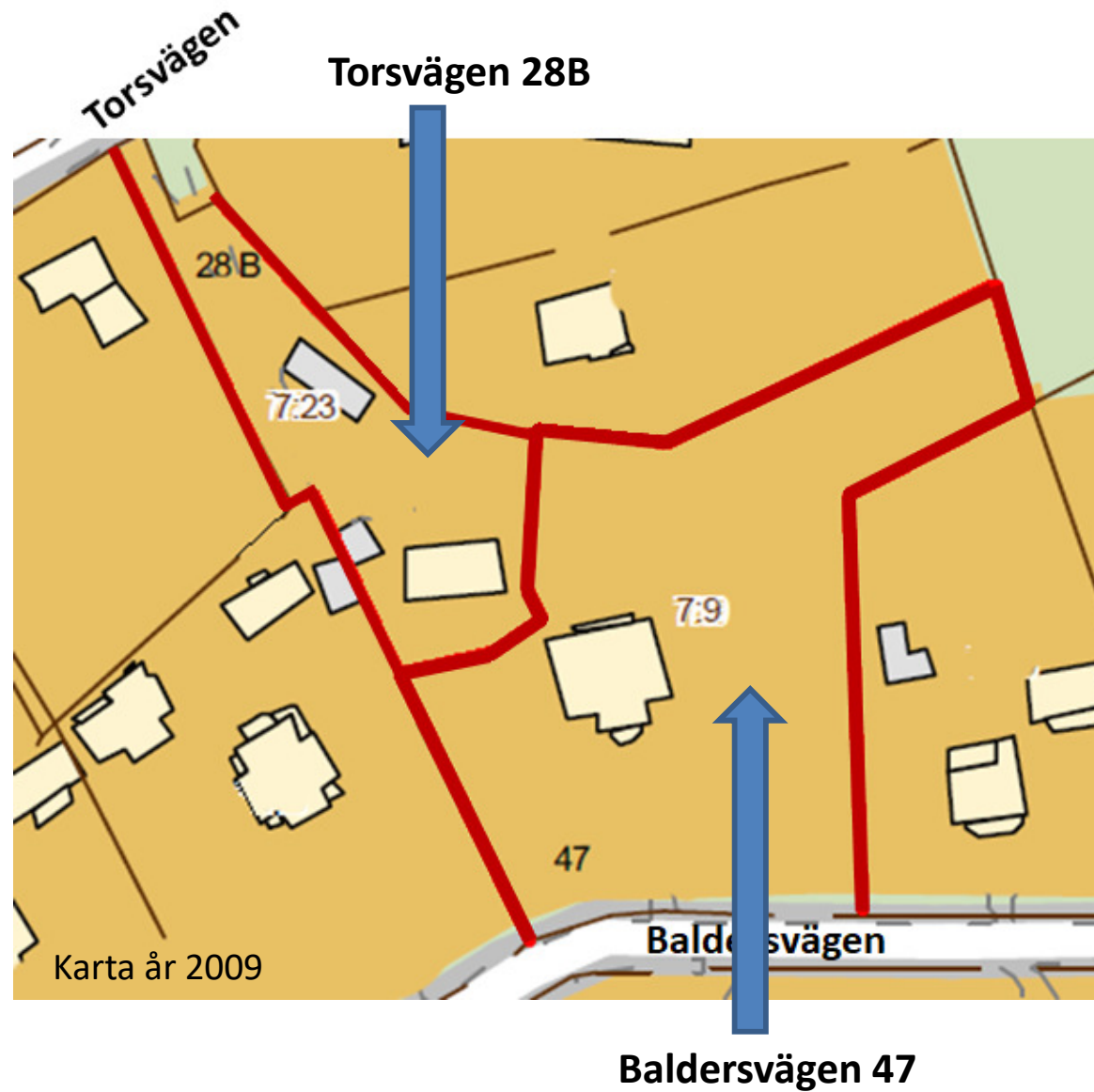

1925

MORS MINNE Baldersvägen 47, Dalarö 7:9

Fastigheterna Baldersvägen 47 och Torsvägen 28B tillhör samma ägare

Först några ord om Erik Åkerlund

Vägen var lång från det lilla soldattorpet i Östervåla, där Eriks far Per Olof Åkerlund var född.

När Erik Å. var liten satt hela familjen och band ihop skriv- och skolböcker. När de fått ihop ett lagom många så fick barnen dra kärra in till järnvägstation för att skicka försändelsen med posttåget. Eriks far skicka över hela landet mot postförskott. Så började deras kontakt med affärslivet.

Per Olof , Eriks far, startade 1897 ett bolag, Svenska Skolmateriel Aktiebolaget, Gevaliaförlaget, som snart nog hade utvecklats till ett grossistföretag där allt möjligt med anknytning till skola och undervisning såldes.

Erik Å. gick ut realskolan i Gävle och skaffade sig under tiden inkomster med att köpa och sälja smör på torget.

Erik Åkerlund gjorde aldrig ”värnplikten”. Fanns f. ö. inte på den tiden.

Han avbröt sin skolgång och resten till USA. Väl hemkommen tog han – liksom J. P. Åhlén, värvning som stamanställd volontär vid Kungliga Södermanlands regementes indelta infanteri i Strängnäs. Det var där Åhlén och Åkerlund lärde känna varandra.

Efter återkomsten till Sverige startade en agentur för cyklar och symaskiner, en verksamhet som gick överstyr 1903.

Efter att ha läst den danska jultidningen "Julrosor" fick han inspiration att starta en jultidning "Julstämning". Efter ha fått låna 600* kr av en kamrat från värnpliktstiden, J. P. Åhlén. * ca 22.000 kr år 2018.

Tidningen blev snabbt en succé och trycktes i 112.000 exemplar.

E. Åkerlunds
jultidning.

Den danska förlagan som
inspirerade E. Åkerlund att
ge ut Julstämning.

Erik Åkerlund

Nästa framgång blev utgivandet av ett oljetryck av Kungafamiljen. Efter dessa framgångar startades nya tidningar i rask takt; "Vecko-Journalen" och "Hela Världen" m.fl.

1929 beslöt Erik Åkerlund att sälja företaget.

Han frågade om hans syster var beredd att ta över, men fick ett nekande svar. Bonniers köpte samma år företaget för 8,5 miljoner. (2018 = 244, 8 miljoner)

Syskonen Åkerlund år 1900 i Gävle.

Överst: Uno och Helge.

Mitten: Erik, Thure och Ester.

Längst fram: Anna.

Vad säger mor om det?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

*Vad Mor en gång lärt oss, och vad hon skulle
gilla och ogilla, det glöms aldrig*

Hur stor och framstående en människa månde vara —
barn blir hos ändå alltid i sin mors ögon! Och
känslan att »vara såsom barn» inför den man håller kär,
är en oändligt ljuv förnimmelse, tröstetik och rogivande.
Även om den kära går bort, finns barnasinnets kvar. Starka
trådar binda sinnet vid den bortavarande, på minnets väg
söker man göra det möjligt att allt framgent stå i förbin-
delse med mor och uttröna, hur hon vid det eller det till-
fället skulle råda och bedöma.

Särskilt i denna vårens tid omkring »Mors dags» gå tan-
karna till *Henne*, antingen hon ännu dvärls hos oss eller vi
följt henne ut till de dödas gårdar, antingen vi befinna oss
långt ifrån henne eller vi blott behöva glänta på dörren för
att se henne sitta på sin vanda plats vid härden.

Vad mor betydtt och betyder för oss känna vi i vårt hjärta,
och vid minnesdagar stiga hägkomster i ljust som liljor på
en äng. Alla äro de lika sköna i barnens ögon!

2A

Så firades mor 1920.

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mors dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart. Så firades Mors dag 1920

I ett litet häfte kallat "Mors dag" som gavs ut 1920 fanns ett antal instruktioner för hur dagen kunde firas:

1. Svenska flaggan hissas från hemmets flaggstång.
 2. Mor hälsas om morgonen med sång av barnen.
 3. Hon bjudes före uppstigandet på gott kaffe och bröd, berett av barnen. Hon hedras med blommor och en liten gåva.
 4. Henne beredes, så långt det är möjligt, vila och frihet från allt hushållsarbete den dagen. Barnen bädda, sopa, laga mat och diska.
 5. Vid eftermiddagskaffet eller på aftonen hålles en liten högtidlighet, där far i huset medverkar.
 6. Frånvarande barn hälsa mor med brev eller telegram eller vykort, som särskilt gjorts och tillhandahållas för mors dag.
- Källa: Nordiska museet

I dag är det Mors dag och då firas mödrarna genom att hemmets flaggstång hissas, barnen hälsar henne med sång på morgonen och en liten högtidlighet hålles vid eftermiddagskaffet. Åtminstone hade det varit så om året var 1919, då Mors dag infördes i Sverige, tolv år efter att det "uppfunnits" i USA.

— Det var faktiskt väldigt snabbt uppklockat att Sverige för att vara på den tiden. Mammorna var väldigt dyrskade. Men det som fanns då och som finns kvar nu är mest blommorna och att barnen gör något för mamman, som att rita en teckning, säger Tora Wall, folklorist på Nordiska museet.

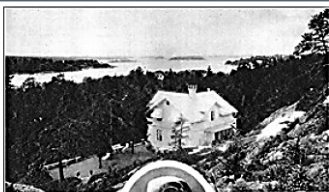
När dagen uppfanns i USA var det av ideella krafter sedan amerikanskan Anna Jarvis förlorat sin mamma och ville hylla henne genom en gudstjänst. När presidenten sedan lyfte hyllningen till Annas moder fick det ett stort genomslag — och spreds till hela världen. Sakta men säkert började handeln haka på och i dag är Mors dag extremt kommersialiserat.

2B

Bilaga till presentationen.

Mors dag i Sverige skapas 1919 på initiativ av Cecilia Bååth-Holmberg efter mönster i USA och England. Genom tidningen blev det nu möjligt att ansöka om att tillbringa husmorssemester på Dalarö.

Husmoderns reportage från 1924 om "Mors minne".

Vilohemets
föreståndarinna,
Syster Jenny Asplund

En av de Husmoderns
vilohem tillhörande
villorna.

Bild nr 419	Tid 1924	Kategori / Plats Verksamhet	Motiv Veckotidningsreportage
----------------	-------------	--------------------------------	---------------------------------

Husmodern tar emot ansökningar till sitt vilohem.
»Mors minne» på Dalarö rustar för invigningen.

Den femtonde maj i år blir en bemärkelsedag i tidningen Husmoderns historia. Då slår Husmoderns vilohem, »Mors minne», på Dalarö för första gången upp sina portar, och tidningen har glädjen att som sina gäster hälsa en första skara trötta, utarbetade husmödrar, och bjuda dem en väl behövlig vila och rekreation.

I samband med de första värtecknen har redan en hel del omändrings- och restaureringsarbeten satts i gång ute på den vackra skärgården, och inga besvärigheter ha skyts när det gäller att ställa allt så praktiskt och hantrevligt som möjligt för tidningens gäster.

»Mors minne» har till sin uteslutande disposition icke mindre än två praktiska villor, båda belägna inom samma vackra, terrasserade trädgårdsområde, och med utsikt över havet. Den ena av egendomarna är en trevlig, modern sommarvilla, den andra en förtjusande envåningsbyggnad — låg men ändå till takåsen fylld av gammaldags trevnad och charm. I båda villorna äro nu förarbetena till gästernas mottagande i full gång.

Nya väggar sättas upp och andra rivas ned, då utrymmet så fordrar, spisar ersättas med kakelugnar ibland, det målas och tapetseras och för både sov- och sällskapsrum tillverkas vackra och ändamåls- enliga möbler. Utom de här nämnda båda villorna har vilohemmet dispositionsrätt också till en tredje, där hemmets egen läkare får sitt mottagnings- och behandlingsrum och där en praktisk lokal med apparater för den hälsobringande ljusbehandlingen inredes. Medicinska bad, och olika sorters varmbad komma att serveras på Dalarö badanstalt. Husmoderns läkare, doktor L. Turitz från Göteborg, sedan fem år badläkare i Lyckorna, blir, som redan omtalats, också husläkare på »Mors Minne». Till föreståndarinna och husmor har tidningen lyckats förvärva en för den ansvarsfyllda uppgiften särskilt lämplig och kompetent person, nämligen Röda Korssystern fröken Jenny Asplund, sedan ett flertal år en avhållen och populär husmoder på ett av våra stora sanatorier. Överstående är ungefär vad som för närvarande finnes att säga om »Mors minne», och helt säkert ger det upphov till frågan: vilka skola nu komma i åtnjutande av de förmåner som hemmet vill skänka? På den frågan kunna vi svara att några särskilda kvalifikationer ej erfordras. Huvudsaken är här det verkliga behovet.

Att Husmoderns vilohem är avsett uteslutande för Husmoderns prenumeranter, ligger ju i sakens natur — tack vare dem har hemmet kunnat komma till stånd. För övrigt är det avsett för klena och trötta men ej direkt sjuka husmödrar — förmåligast sådana med stora familjer och många barn — som äro i trängande behov av en tids lantvistelse och rekreation men ej hava råd att bekosta en sådan, eller på andra sätt kunna komma i åtnjutande därav. Samhällsställning el. dyl. är härvidlag av ingen betydelse, huvudvillkoret att ett verkligt behov föreligger, och att den sökande ej har någon annan möjlighet att få det fyllt. Hemmet är öppet under tiden 15 maj - 15 oktober. Varje grupp husmödrar gästar hemmet en månad — den första sålunda 15 maj - 15 juni. Å ansökningarna, som mottagas från hela landet, bör angivas vilken tid som önskas, dock med olika alternativ, likaså uppgivas om annan tid ej kan tagas, om så blir nödvändigt.

Ansökningarna som böra innehålla noggranna uppgifter om den sökandes familjeförhållanden och ekonomiska ställning, böra, åtföljda av intyg som styrker behovet av lantvistelse och rekreation, och intyg från varon av direkt sjukdom, vara oss tillhanda med påskrift »Mors minne» under adress Husmoderns redaktion, Sveavägen 51, 2 tr., före 15 april. Observera noga att hemmet är ett vilohem för trötta husmödrar — icke sjukhem. Till ansökningen bör biläggas ett bevitnat intyg eller rekommendationer som sökande till stöd för sin ansökan vill åberopa, exempelvis läkare, husmodersföreningar, pastor, eller annan känd person. De insända ansökningarna komma att granskas av Husmoderns redaktion i samråd med doktor Turitz och så fort valet bland dessa efter ansökningstidens utgång är träffat kommer resultatet att meddelas i Husmoderns spalter.

»Mors minne» fanns på Baldersvägen 47.

3

Bilaga till presentationen.

Första gruppen

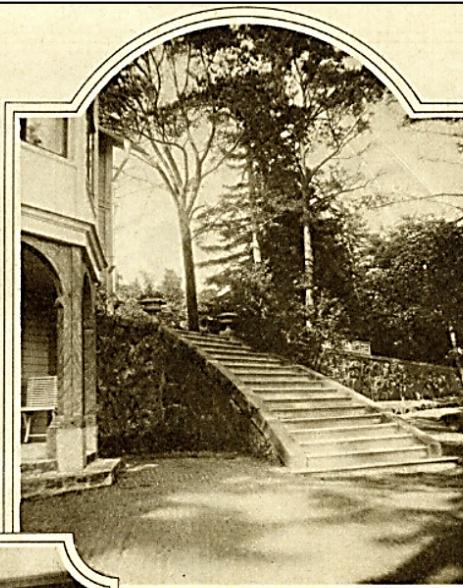
MORS MINNE

Första gruppens gäster uttagna

Efter noggrant övervägande och i samråd med överläkaren dr Adolf Lichtenstein har Husmodern nu utvalt de husmödrar, som få gästa Mors Minne på Dalarö under tiden 2—30 juni.

De utvalda äro fruarna:

Hilda Bäckman, Kalix,
Elin Hilding, Motala,
Amanda Hörnell, Järved,
Hedvig Jonsson, Granhult, Deje,
Elsa Lindqvist, Norrby, Björnlunda,
Elvira Olsson, Selet, Skyttmon,
Anna Pettersson, Kullabo, Falkenberg,
Nanny Elisabeth Svensson, Box 403 Övermora,
Kvarnsveden.

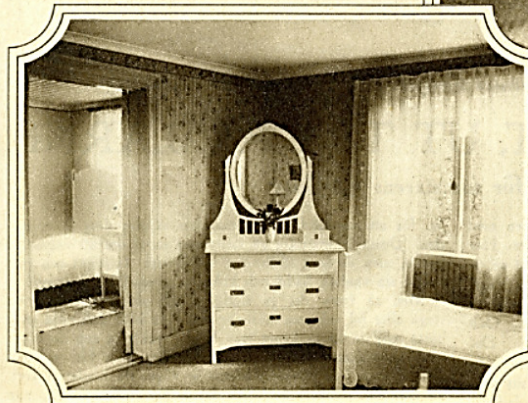
Trappan upp till terrasserna i den vackra trädgården på Mors Minne.

Anna Thörn, Skärfelten, Uppsala,
Karna Wahlberg, Kneippbaden,
Ulrika Åsberg, Norra Tegelbruket, Uppsala.

Gästerna samlas på Husmoderns Redaktion, Sveavägen 53, torsdagen den 2 juni kl. 1/2 9 på morgonen, där de bjudas på kaffebrukost.

Efter företagen läkarundersökning sker sedan utfärden till Dalarö med den ståtliga motorjakten »Stormfågeln». Och så ha våra gäster fyra långa härliga veckor framför sig.

Husmodern önskar sina gäster hjärtligt välkomna! Vi tro, att bättre kunna vi inte fira »Mors dags» än med denna välkomsthälsning.

Ett par av rummen i Lillstugan.

3615

4

Bilaga till presentationen.

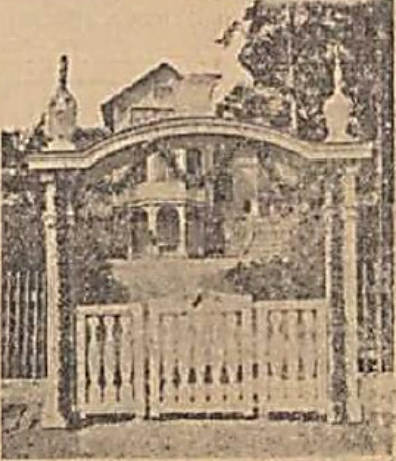
Mors Minne har till sin uteslutande disposition icke mindre än två präktiga villor, båda belägna inom samma vackra, terrasserade trädgårdsområde, och med utsikt över havet. Den ena av egendomarna är en trevlig, modern sommarvilla, den andra en förtjusande envåningsbyggnad låg men ändå till takåsen fylld av gammaldags trevnad och charm.

**Vilohemmets
föreståndarrinna,
Syster Jenny Asplund
1924.**

Nya väggar sättas upp och andra rivas ned, då utrymmet så fordrar, spisar ersätts med kakelugnar ibland, det målas och tapetseras och för både hem tillhörande villorna och för sov- och sällskapsrum tillverkas vackra och ändamålsenliga möbler. Utom de här nämnda båda villorna har vilohemmet dispositionsrätt också till en tredje, där hemmets egen läkare får sitt mottagning.

Några annonser 1925

Trötta husmödrar till
Husmoderns
Vilohem!
 "MORS MINNE"

på Dalarö har redan under flera år utgjort en kär och efterlängtd tillflyktsort för trötta husmödrar, som där fått kostnadsfri vård och vila under förstklassiga förhållanden.

Även i år
 inbjuder Husmodern i sitt nu utkomna nr 11 till Mors Minne, där vistelsen är helt fri för behövande, vilka också erhålla läkarvård.

Tag i nr 11 av Husmodern del av villkoren för vistelse på detta vilohem, beläget på det härliga Dalarö i Stockholms skärgård.

Ännu Husmoderns teaterkuponger med 50 % rabatt + nöjeskort vid Edra teaterbesök.
 Tisdag: Komeditatern. Torsdag: Vasateatern.
 Biljettförsäljning resp. Måndag och Onsdag. — Se närmare nu utkomna nr 11.

I Mors Minne inredde Anna ett särskilt rum med minnessaker och bohag från föräldrahemmet i Stigslund.

"Mors minne" på Dalarö.

En liten grupp semesterfirare av en samhällskategori som mycket sällan får unna sig några verkliga ferier drog på tisdagen in i en av Dalarös många vita villor. Det var elva klena och utarbeteade husmödrar som utvalts ur tidningen Husmoderns läsekrets till de första gästerna på "Mors minne", Husmoderns vilohem, som skänkts och bekostats av direktör Erik Åkerlund och fått sitt namn till hufvudstade av en barnrik och arbetsbetungad mors minne.

Vilohemmet har ett idealliskt läge, alldeles under kanten av strandens höga ås med en vacker och skenbart vildvuxen park bakom och utsiktstorn uppe på höjden, varifrån man har hela den makalöst granna, storliniga utsikten över det nätta samhället, holmarna och havet, som försvinner i blått dis i horisonten. Det finns gott om trevliga gömställen i det fria för dem som äro dödströtta på vardagens sorl och många röster och mest av allt behöva tystnad och ensamhet för sina slitna nerver. Invändigt är villan ljus och lätt i inredningen, matsal med burspråk på nedre botten och sällskapsrum på övre. Runt om ligga sovrummen. Elva, tolv gäster kunna mottagas samtidigt och varje gäst får vistas en månad avgiftsfritt på hemmet. Husmoderns läkare dr L. Trauritz i Göteborg besöker varje vecka hemmet, som förestås av en Röda korssyster. På tisdagen invigdes hemmet av pastor N. Algård och Husmoderns redaktör fru Ida Högstedt i närvaro av inbjudna gäster.

Dagboken från *Mors Minne* från 1924.

Stockholm 921029

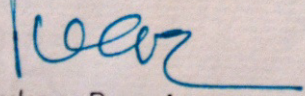
Käre Jan!

När Bonnierföretagen för kort tid sedan utrymde Torsgatan 21 för ombyggnad, så dök det upp ett antal gamla skrifter ur våra arkiv. En sådan rör i hög grad MORS MINNE, som invigdes av Maja och Erik Åkerlund den 27 maj 1924 (Erik var vid detta tillfälle ensam ägare till Åhlén & Åkerlunds Förlag).

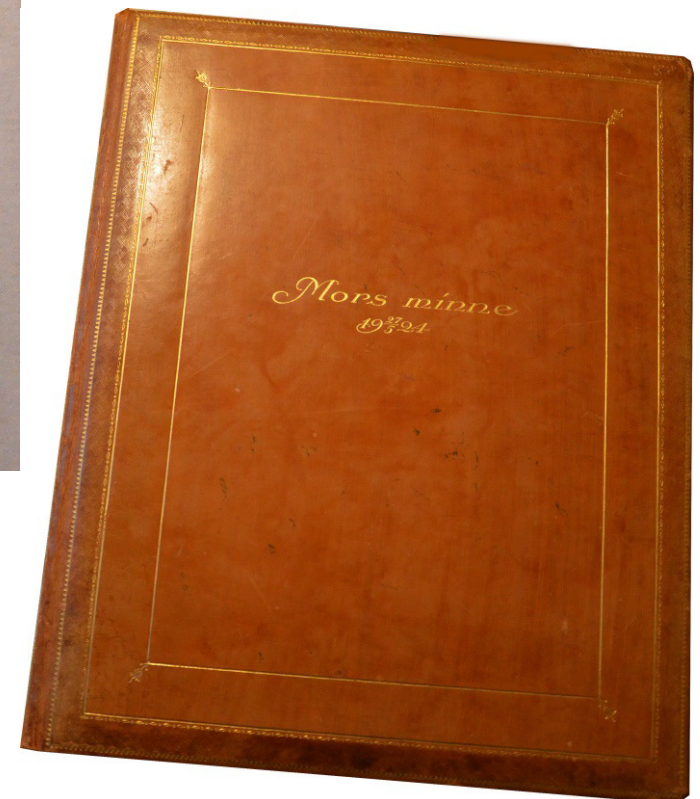
MORS MINNE var alltså avsett som ett "tryggt hem och ett fäste" för trogna HUSMODERN-prenumeranter.

Jag hoppas att Mors Minne fortfarande uppfyller devisen och föreslår att denna "gästbok" förvaras hos Er och efter drygt 60 år kan förse med nya namn.

Din tillgivne

Lukas Bonnier

Vid ombyggnad, Torsgatan 21, återfanns dagboken.

Följande gäster hedrade invigningen med sin närvaro
Hajaskerlund Liik. Heltunen

Nikklund

Ida Högstedt

Leopold Tuija

Elin Vapala

Anna Ahlén

Carl Oksanen

Emil Oksanen

Anna Lisa Andersson

Mary T. Kälhön

Karin Andersson

Ogast Oksanen

Robert Oksanen

Kullberg L. S.

S. Oksanen

Första sidan i
gästboken

Invigningen
27 maj 1924

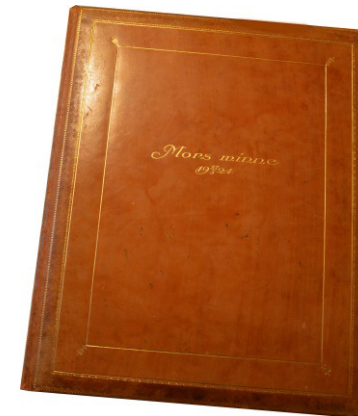
Mors minne

19 27/5 24

*Ett hem! Det är det fästet,
vi rest med murar trygga
- vår egen värld - den enda
vi mitt i världen bygga.*

Ovanstående ord av Heidenstam kunde tjäna som ingångsspråk för Husmoderns vilohem, som idag inviges. - "Mors minne" är, som namnet angiver, ägnat hälskomsten av en uppoffrande mor och grundat till nytta och vederkvickelse för dem som digna under bördan av en mors och husmors plikter. Ett tryggt hem och ett fäste är det ämnat att bliva, och varma önskinningar om lycka och trevnad ägnas de gäster, som idag för första gången taga "Mors minne" i besittning, och alla deras efterföljare.

**Antal husmödrar som vistades
samtidigt på vilohemmet var
ca. 11 personer.**

Gästboken omfattar maj 1924 till september 1930

" Till Mors minne!"

Så underbart, så härligt, ett Paradis det är.
Forsynen oss har bjudit, att njuta livet här,
Se, jungfrufjärdens vatten, dess fyrar, holmar, skär,
Uti Augusti kvällen, ett oförgätligt minne är.

Vår kära syster Elsa, så älskelig o så rar,
Att en och var hon nickar, ett vänligt ord hon har.

Till den ädle mecenaten, vi ett vördsamt Tack prembär,
För trefnad, som vi njutit och gästfriheten här.
Det ett minne glatt skall blifva i många, många år.
Hans namn vi har inristat, i våra tankar står.

Sommaren Augusti - September 1930

Högaktningfullt Hulda Jansson Gustaf-Tasa gården Höckholmen

Emmy Östberg	Agda Sundqvist
Kristina Kallström	Olga Andersson
Wilhelmina Magnusson	Elin Enblom
Anna Byden.	Anna Holmberg
Thyra Granfelt	Gerda Andersson
Agda Romin.	Lovisa Hallgren

Den 27 Juni — 24 Juli 1924.
Gustaf Granfelt. Västerbygge (Umeå)
Anna Byden Linderbygge
Jonny Jönsson Långholm 18-40 Skellefteå
Elin Gustavson Skellefteå Skellefteå

Hilda Olsson Box 1523 Humla

Maria Elson Församlingshemmet, Umeå
Teresa Sivertson Lärarinna. Skarnsjö jämt. L.

Frida Rosengvist Huuslinge Värms

Jonny Andersson Gamla Kyrkogård Kristinhamn

Augusta Ahlborn Luleå

Jon Jönsson Värmland 18 B. Luleå

Fusmodrar som utvalts att gästa "Mors minne"

den 27/5 — 25/6 1924.

Hilda Humble Håvris prästgård.

Agnes Thulin. Box 47 Uppåla

Hilda Lagerlund Parkigatan 23 Arvika

Mabel Parnesgren Åhus Stång 46 Åhus

Gerda Pettersson Guldmedalhyttan

tat, i våra tankar står.

Augusti - September 1930

son Gustaf-Tasa gården Höckholmen

Agda Sundqvist

I det stora rummet.

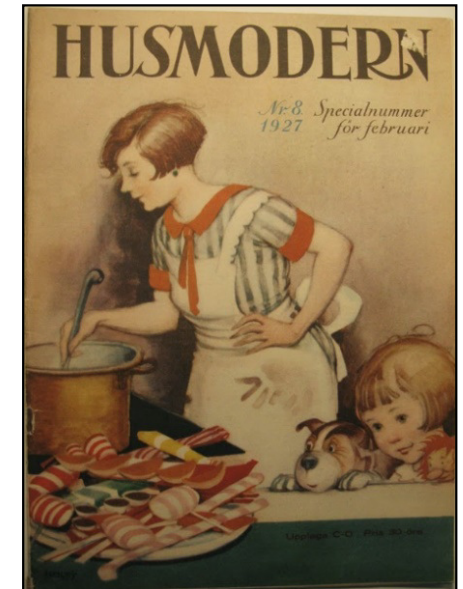
är det ämnat att bli. Hit kom
husmoderna för en fyra veckors
vistelse, för att vila upp sig.

Ur gästboken

Ur gästboken :
som invigdes
av Maja och Erik
Åkerlund
Skickad 1992
av Luleå Bonnier

Husmoderns Vilohem : Mors Minne
ägnat hängkonsten av en uppoffrande
mor och grundat till nytta och veder-
kännelse. Ett tryggt hem och ett fäste

1924-1930 Redan år 1929 blir det ganska så tyst om behovet av semester för husmödrar.

Fint var det med eget framtaget porslin och linne.

Ficka för bestick.

Två stolar finns bevarade från den tid då det var vilohem för husmödrar.

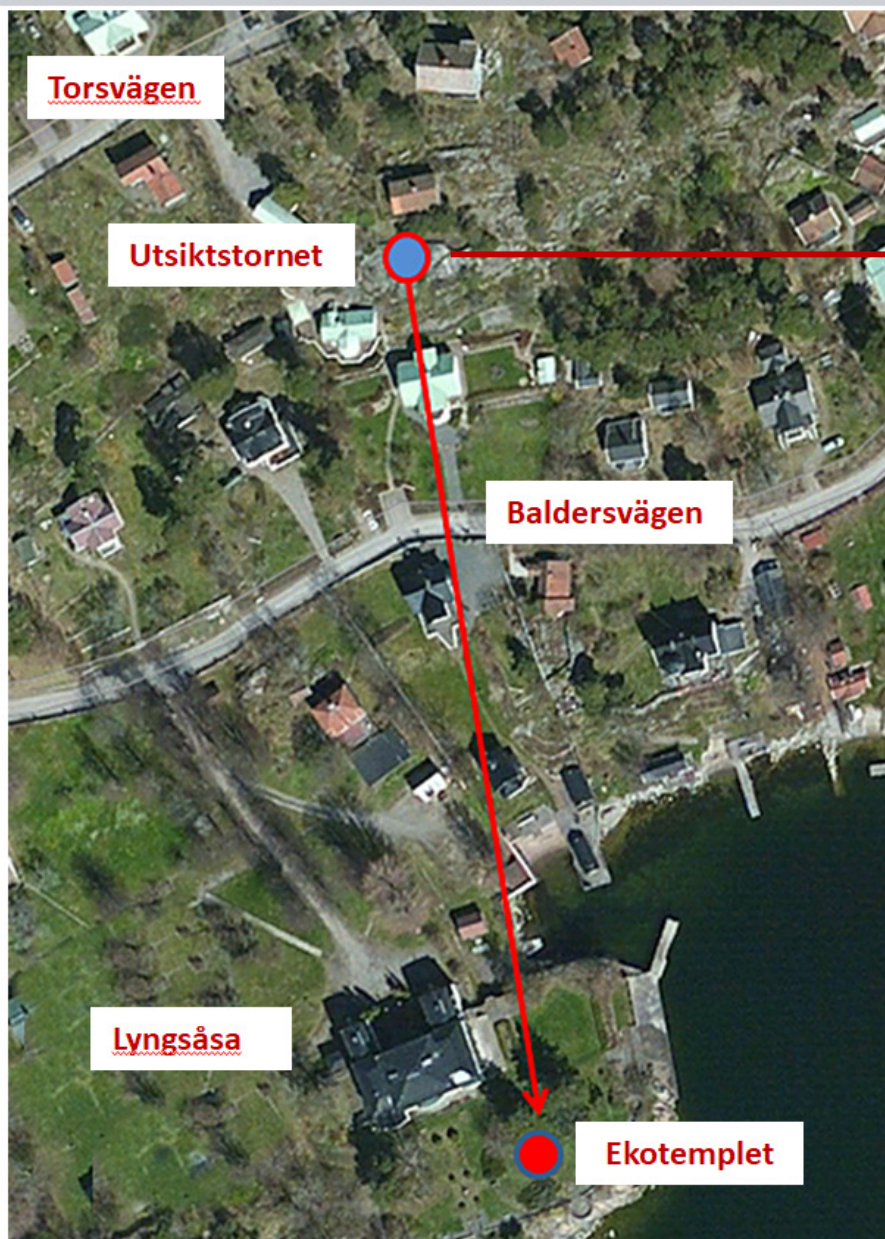

Mors Minne

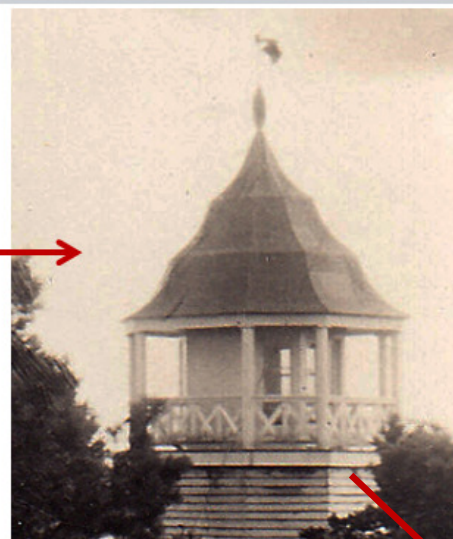

Baldersvägen 1924

UTSIKTSTORNET

Eva Bonnier villa
Torsvägen 30 uppfördes 1904.

Tornet skall enligt uppgift ha varit placerat på den fastighet som då tillhörde Eva Bonnier. Gränsdragning har vid något tillfälle blivit föremål för justering.

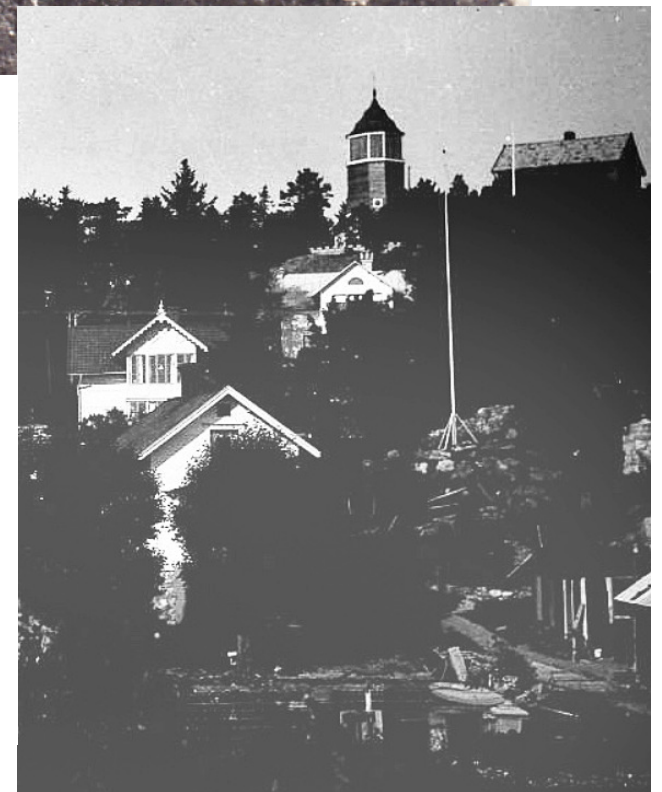

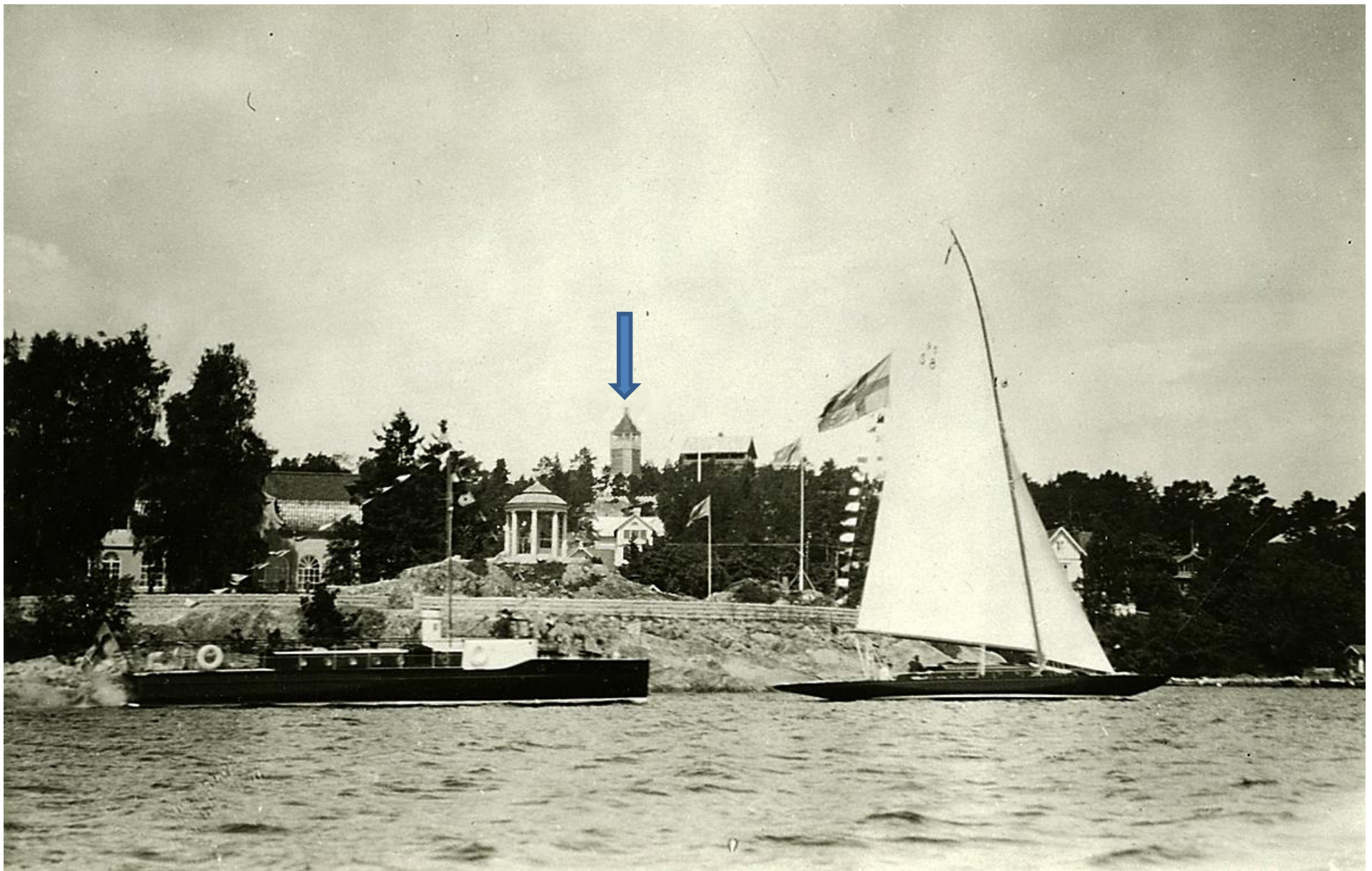

Två tidningscitat från år 1924 -25.

Vilohemmet har en idealiskt läge, alldeles under kanten av strandens höga ås med vacker och skenbart vildvuxen park bakom och utsiktstorn uppe på höjden.

Emellertid har tornet blivit ett förbistringens tecken på Dalarö i Babel på sin tid. Sommargästerna har delat sig i två läger vid dess fot. Det ena finner det vara en ståtlig prydnad - det andra har svårt att finna sig i öns förändrade siluett.

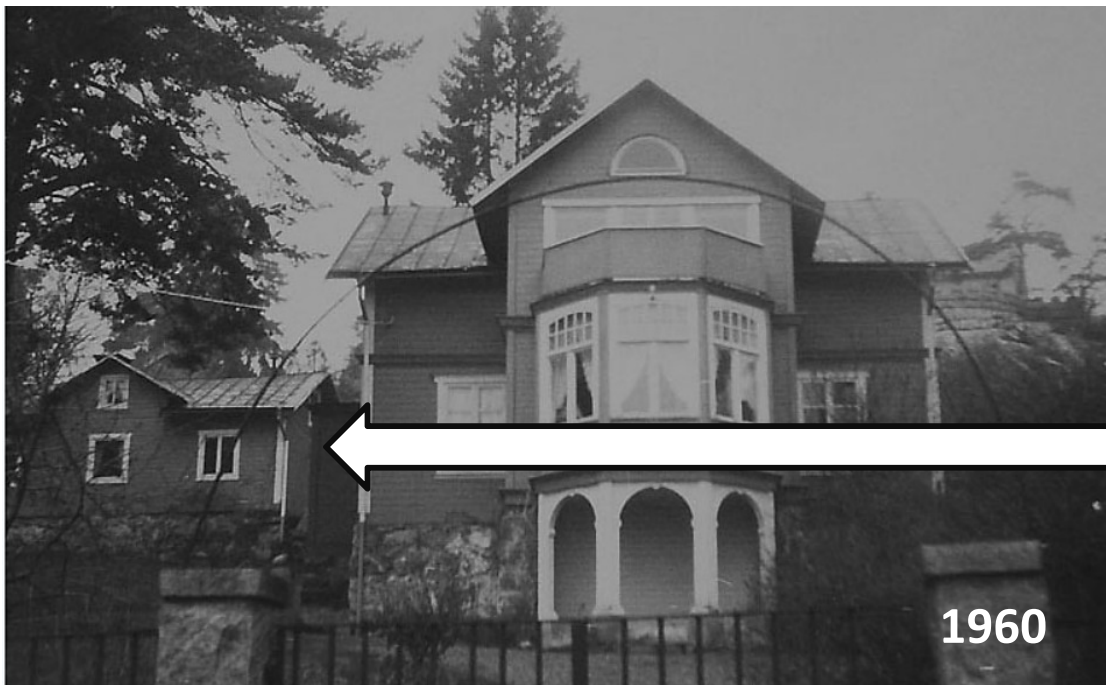

Erik Åkerlunds skärgårds 95:a *Britt-Marie* och hans motorjakt *Stormfågeln*, utanför Åkerlunds *Lyngsåsa*. I bakgrunden syns tornet vid *Mors Minne*.

Mors Minne 1940

Efter att Husmodern lagt
ned sin verksamhet i
Mors Minne.

*I ett senare skede övertog syster
Anna **Mors Minne**, varefter hon
lånade ut gäststugan ovanför till sin
bror Thure.*

Anna Ehlin-Rosenborg 1892-1958

(ogift Åkerlund)

Anna kom efter genomgången borgarskola och handelsinstitut
Till brodern Erik Åkerlunds företag Åhlén & Åkerlunds förlag.

Där blev hon kontorist 1908, fortsatte 1921 som inköpschef, blev
annonschef 1922 och vice verkställande direktör 1927.

När firman Albert Bonnier 1929 inköpte företaget blev hon verkställande
direktör, en post som hon innehade fram till 1949.

Hon var gift 3 gånger:

Hon gifte sig första gången 1917 med författaren Sigge Strömberg (1885–1920),
andra gången 1922 med förste marinintendenten och chefen för Konserthuset i
Stockholm Sigfrid Ehlin (1883–1932) samt tredje gången 1934–1952 med
redaktionssekreteraren Fridulf Rosenberg (1887–1969).

Anna sommarbodde aldrig på Dalarö.

Hon hade sommarbostaden *Villa Strandbo* med en stor lummig trädgård,
som låg vid hamnen i Borgholm, där idag Hotell Strand ligger.

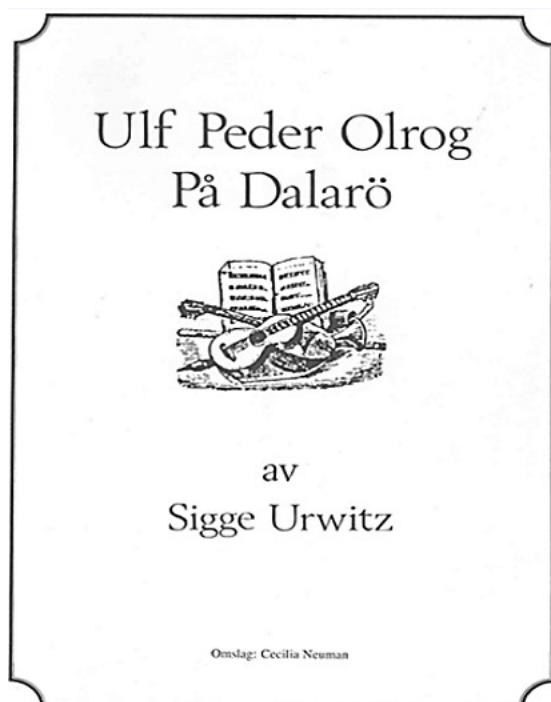
Lilla huset och Ulf Peder Olrog Citat ur boken "Ulf Peder Olrog på Dalarö" Sigge Urwitz, 1989.

Som Dalaröbo, inte långt från Erik Åkerlunds legendariska semester- villa "Mors Minne" på Baldersvägen, kom jag i mitten på 50-talet i kontakt med familjen Ulf Peder Olrog. "Mors Minne" hade under 30- och 40-talen upplåtits av bokförläggare Erik Åkerlund till tidskriften "Husmodern" för trötta husmödrars rekreation under några veckor sommartid. I början av 30-talet tog familjen Bonnier över det Åkerlundska förlaget, och ungefär 20 år senare flyttade familjen Lukas Bonnier in i huvudbyggnaden som sommargäster. På tomten fanns, och finns fortfarande, en liten charmig gäststuga med vacker utsikt över Dalarö ström.

Våren 1954 erbjöd Lukas (Lucke) och Uvve Bonnier familjen Olrog att flytta in i gäststugan, och där tillbragte Ulf Peder, hans hustru Inga (Kisse) och deras två barn, Britt och Bengt, alla somrar ända fram till och med 1972.

Bengt, som var 1 år gammal vid inflyttningen på Dalarö, har numer en befattning som 1:e byråassistent på den av Ulf Peder grundade "Svenskt visarkiv". Ulf samlade själv in mellan 8 000 och 10 000 visor och låtar från hela Sverige och från Svensk-Finland till detta arkiv och Bengt föredrar - på sitt eget sätt - sin pappas väl- kända visor liksom egna och andras sånger.

Bakgrunden härtill är följande: I den stora barnaskara som lekte på Mors minnes tomt uppstod ibland bråk av typen "han/hon får inte leka med oss osv...". Vid ett sådant tillfälle stack Uvve Bonnier ut huvudet genom ett fönster och ropade högt och bestämt: "Alla barn skall leka med alla barn." Detta hörde Ulf och broderade vidare med "Inga barn är stygga barn" och den lilla knorren om elaka föräldrar. Han satte också musik till och sedan sjöng alla barn denna ramsa. Ett pedagogiskt mästestycke!

1996 ➡

Jan och Jenny Holmgren

↑ Grind Lyngsåsa 2010

Grinden till *Mors Minne* är ritad av Jan Holmgren med inspiration från grinden på Lyngsåsa. Den sattes upp 2016.

Den stora ombyggnaden av *Bergshyddan*, som i samband med ombyggnaden döptes om till *Lyngsåsa*, påbörjades 1926 och var klart 1930.

Det är troligt av grindarna och staketet på *Lyngsåsa* sattes upp samtidigt.

2018 ligger grindarna till *Lyngsåsa* deformerade vid sidan om entrén.

Grind *Lyngsåsa* 2018

En villa på 155 kvadratmeter (ej inräknat biytor såsom garage, källarutrymmen etc.), vilket är större än de flesta av grannhusen i området..

2008

Lillhuset 2018

Poolen byggd 2017-18

Foto 2008

Foto 2018

Torsvägen 28B

Detta hus är ombyggt vid ett flertal tillfällen.

Garaget vid Torsvägen 2018

Torsvägen 28B

I More Wine: inevitably, items are already off most supermarket shelves (like French chamois + Vigorini). See it soon, unless it was left. Richard Glick (1940) still has More Wine at The House.

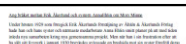
Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

I More Wine: inevitably, items are already off most supermarket shelves (like French chamois + Vigorini). See it soon, unless it was left. Richard Glick (1940) still has More Wine at The House.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

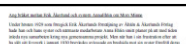
Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mættuð okk. cyrum. tættuð okk. cyrum. Mættuð okk. cyrum.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

Ang brekkir merkur fylk. Mæringuð sk. 9.9.000. tæðf. 100.000. 100.000. 100.000.

8:de ARG. UPPL. A.-B.

HUSMODERN

8:de ARG. UPPL. A.-B.

HUSMODERN

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

VAD SÄGER
MOR
OM DET?

Vad säger mor om de

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

- Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Blommor och teckning från barnen. Det är ungefär vad som finns kvar av firandet på Mo-
dag sedan högtiden infördes i Sverige 1919. Och kärleken för modern, så klart.
Så firades Mors dag 1920

Mors dag 1920

SLUT

PÅ

PRESENTATIONEN

Sammanställt 2019 av:

Kinna Ahlmér, DHF

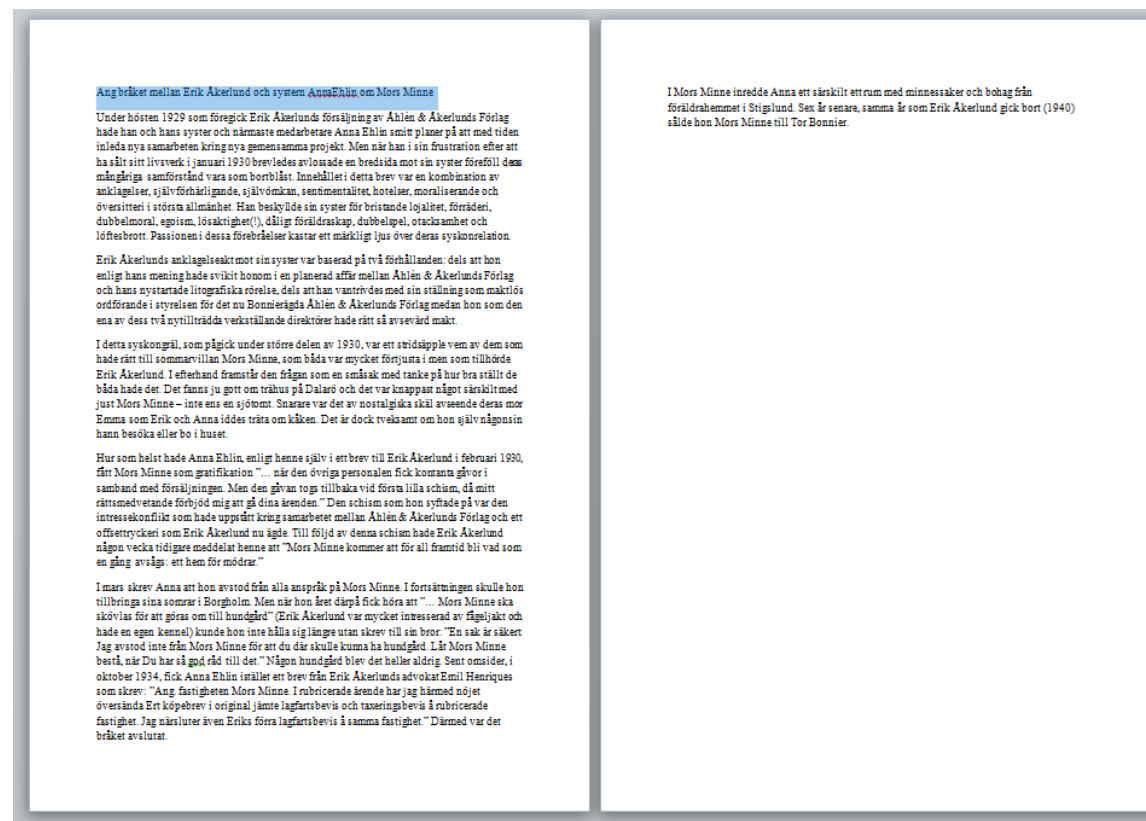
Olle Dolk, DHF

Jan / Jenny Holmgren

Anders Bengtsson, DHF

Kjell Åkerlund, barnbarn till Erik Å.

Angående bråket mellan Erik Åkerlund och systemen Anna Ehlin om Mors Minne

5

Bilaga till presentationen.

I Mors Minnes närmiljö.

Enligt Jan och Jenny Holmgren, nuvarande ägare, har det funnits en dammanläggning på Jungfruberget för att försörja Sture Perssons trädgårdsanläggning på Lyngsåsa med vatten.

Lyngsåsa trädgårdsmästeri 1940-1958.

Utdrag ur boken: Sveriges städer och samhällen jämte landsbygd del IV – 1950.

Den omfattar en areal av 2 har, vari ingick en parkanläggning, i fransk och engelsk stil, anlagd av förre ägaren, generalkonsul Erik Åkerlund. Förutom terrassanläggningar, stenpartier, stora öppna gräsmattor med gångar av huggen kalksten, två springvatten och en stor näckroddamm prydes anläggningen av omkr. 2.000 rosenbuskar och rabatter. Till trädgården höra 4 st. växthus, uppförda 1921 och 1931 och med en sammanlagd glasyta av 800 kvm. Bänkgården omfattar c:a 100 fönster.

Detta är troligen rester av denna damm.